

9 รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นมีอยู่หลายเรื่องด้วยกัน แต่สำหรับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาและความมุ่งหมายเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้นยังไม่มีโดยตรง แต่อย่างไรก็ดีผู้วิจัยได้สรุปแนวความคิดและผลของการวิจัยของวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2495 วิไล พรหมคุปต์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "วิธีสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียนมัธยมปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และได้ขอสรุปเสนอแนะไว้ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การเรียนวิชาประวัติศาสตร์จะได้ผลดีต่อเมื่อนักเรียนมีความสนใจในสิ่งที่เรียน แต่เท่าที่เป็นอยู่นั้นนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจ และมองข้ามความสำคัญของวิชานี้ โดยที่สาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนไม่สนใจในวิชาประวัติศาสตร์อาจเป็นเพราะความไม่เหมาะสมในเรื่องหลักสูตร ประมวลการสอนที่มีเนื้อหามากเกินไป ในด้านเกี่ยวกับครูผู้สอนนั้นก็ยิ่งปรากฏว่าครูยังมีวิธีการสอนที่ไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน พยายามเร่งสอนให้ทันหลักสูตร โดยไม่คำนึงว่าเด็กจะสนใจหรือไม่เพียงใด ทั้งการสอนยังไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ในด้านอุปกรณ์การสอน ยังมีปัญหาอยู่มากเพราะการใช้อุปกรณ์นั้นยังไม่เต็มที่ ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่สนใจบทเรียนเท่าที่ควร และในด้านของบรรยากาศห้องเรียนนั้น ส่วนใหญ่พบว่ายังไม่อำนวยความสะดวกในการสอนดำเนินไปด้วยดี สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุให้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่เป็นที่สนใจของนักเรียน

¹วิไล พรหมคุปต์, "วิธีสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียนมัธยมปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2495) (อัครสำเนาะ.)

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจได้ จำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นที่น่าสนใจ ก็โดยการจัดการสอนให้สอดคล้องกัน ทั้งตัวครู วิธีการสอน และอุปกรณ์การสอน ให้เหมาะสมกับสภาพและความเหมาะสมของนักเรียน ไม่ใช่ว่าทราบวิธีสอนของต่างประเทศมาอย่างไรก็นำมาสอนนักเรียนอย่างนั้น เพราะสภาพในที่ต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาที่เรียนตลอดจนนำความรู้นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและรวมทั้งต่อประเทศชาติด้วย

ในปี พ.ศ. 2499 สิริมา วรยิ่งยง² ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "โครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์แผนใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงวิธีการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ ในชั้นมัธยมให้ได้ดีเป็นที่สนุกสนานและน่าสนใจ วิทยานิพนธ์นี้มีลักษณะเป็นการเรียบเรียงจากการค้นคว้าจากหนังสือต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ตลอดจนจากประสบการณ์ สำคัญของวิทยานิพนธ์นี้พอสรุปได้ว่า แนวการสอนแผนใหม่จะช่วยให้การเรียนวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์สนุกสนานขึ้นกว่าที่จะทำให้นักเรียนเป็นฝ่ายนั่งฟัง โดยครูเป็นฝ่ายอธิบายแต่เพียงผู้เดียว หากมีการแก้ไขนำเอาการสอนแผนใหม่โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรม เช่น การให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ให้นักเรียนมีโอกาสซักถามหรือตอบบ้าง ให้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ให้มีการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ก็จะช่วยให้การสอนแผนใหม่ดังกล่าวนี้บรรลุผลดีกว่าการสอนแบบเก่าแน่นอน

²สิริมา วรยิ่งยง, "โครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์แผนใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2499) (อัครสำเนา.)

ในปี พ.ศ. 2504 ชีวิน ปาทอเรีย³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้อุปกรณ์ในการสอนประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อจะสำรวจการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาว่าครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงไร ครูใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้างหรือไม่และโดยผลมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยจากตัวอย่างประชากร 4 แห่งคือ โรงเรียนราษฎร์ (หญิง) โรงเรียนราษฎร์ (สหศึกษา) โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครู และโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา อย่างละ 1 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ เป็นครูที่สอนวิชานี้ประจำได้ประมาณ 35 ปี เป็นครูที่มีความรู้ บุคลิกภาพ และอารมณ์ที่พอสมควร มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนปานกลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอนนั้นปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่ใคร่เห็นความสำคัญของอุปกรณ์การสอนนัก ทั้งยังไม่ทราบวิธีการใช้อุปกรณ์หรือวิธีผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ขึ้นใช้ เพื่อประกอบการสอนให้ได้ผลดี สำหรับวิธีการสอนนั้น ผู้วิจัยได้ค้นพบว่ายังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า อุปกรณ์การสอนจะให้ประโยชน์ต่อเมื่อครูมีความเข้าใจเป็นอย่างดีถึงหลักและวิธีใช้อุปกรณ์การสอนนั้น ๆ นอกจากนี้ครูควรจะต้องมีความรู้ทางจิตวิทยาการเรียนรู้ จะต้องมีทักษะในการใช้วัสดุและเครื่องมือโสทัดที่ศึกษาต่าง ๆ โดยฝึกฝนตนเองหรือเข้ารับการอบรมอยู่เสมอ เนื่องจากอุปกรณ์แต่ละอย่างย่อมต้องการวิธีใช้แตกต่างกัน และสิ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุดคือ ครูควรจะต้องรู้จักผลิตอุปกรณ์การสอนง่าย ๆ ขึ้นใช้ นอกจากนั้นยังจะต้องมีทักษะในการเลือกและประเมินคุณค่าของอุปกรณ์อีกด้วย

³ชีวิน ปาทอเรีย, "การใช้อุปกรณ์ในการสอนประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504) (อัครสำเนาะ.)

ในปีเดียวกันนั้นเอง สนิท เย็นเป็นสุข⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พิพิธภัณฑ-
 ประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสำรวจทัศน-
 คติและความสนใจของครูและนักเรียนที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนในจังหวัด
 พระนครและธนบุรี รวมทั้งสำรวจถึงวิธีการสอนของครูที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจวิชา
 ประวัติศาสตร์มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนวิชานี้ และเพื่อเป็นการนำ
 ไปสู่การจัดพิพิธภัณฑทางประวัติศาสตร์ในโรงเรียนต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ สนิท เย็น-
 เป็นสุข ได้วิจัยจากโรงเรียน 6 แห่ง คือโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง โรงเรียนราษฎร์
 2 แห่ง และโรงเรียนในโครงการปรับปรุงอีก 2 แห่ง ในการวิจัยครั้งนี้ สนิท เย็น-
 เป็นสุข ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จดบันทึกความคิดเห็นและออกแบบสอบถาม จากการวิจัย
 ครั้งนี้ ได้พบว่า มีโรงเรียนอยู่เพียง 2 แห่งจากโรงเรียน 6 แห่งเท่านั้นที่มีพิพิธภัณฑ
 ทางประวัติศาสตร์ แม้ว่าครูจำนวนกว่า 99% ที่ต้องการให้มีพิพิธภัณฑประวัติศาสตร์ก็ตาม
 และสำหรับนักเรียนนั้นมีความสนใจเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่
 ในเกณฑ์ดีมาก

สนิท เย็นเป็นสุข ได้ขอเสนอแนะว่า เพื่อให้การสอนประวัติศาสตร์เป็นไป
 ตามความมุ่งหมาย โดยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชานี้ได้ ครูผู้สอนวิชาประวัต-
 ศาสตร์ควรจัดชั่วโมงพิเศษสำหรับพานักเรียนไปชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือ
 โบราณวัตถุที่เกี่ยวข้องของทางประวัติศาสตร์อย่างน้อยห่มละครั้ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อ
 หาวิชาการ ทั้งครูและนักเรียนไม่ควรค้นคว้าจากหนังสือเพียงเล่มเดียว เนื้อหาวิชาที่
 ครูจะนำมาสอนควรที่จะเรียบเรียงและอ้างอิงจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม โดยพิจารณา
 จากแนวความคิดเห็นของผู้แต่งแต่ละคนด้วย เพื่อให้ได้เนื้อหาที่แน่นอนตรงต่อความเป็น
 จริง ส่วนนักเรียนนั้นครูควรที่จะแนะนำให้นักเรียนได้อ่านและค้นคว้าจากหนังสือหลาย ๆ

.005464

⁴ สนิท เย็นเป็นสุข, "พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504) (อัครสำเนาะ.)

เล่มเช่นกัน โดยครูต้องคำนึงถึงวัยของเด็กด้วย ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือแบบเรียนเพียงเล่มเดียว สำหรับวิธีการสอน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าการสอนประวัติศาสตร์ที่ดีของครูจะต้องฝึกหัดให้นักเรียนเป็นนักค้นคว้าด้วย ใหญ่จากรายงานผลของการค้นคว้าให้เพื่อนร่วมชั้นและต่างห้องรับฟัง นอกจากนั้นครูควรแนะให้นักเรียนฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ สันทิต เย็นเป็นสุข ได้เสนอว่า กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนหรือริเริ่มให้จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ขึ้นในโรงเรียน อย่างน้อยที่สุดก็อาจจัดเป็นแบบรวมกลุ่มโรงเรียนหรือเป็นภาคการศึกษา หรืออาจเป็นแบบพิพิธภัณฑสถานเคลื่อนที่ โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนเข้าชมและเปิดบริการให้กว้างขวาง เพื่อให้ได้ผลดีขึ้น ควรมีการอบรมครูและนักเรียนที่เกี่ยวกับการใช้ห้องพิพิธภัณฑสถาน การจัด และการดูแล

ในปี พ.ศ. 2505 อารีรัตน์ ศุภเมธี⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึงวิธีการที่ทำให้การศึกษาวិชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์นอกสถานที่ให้เป็นผลดีแก่นักเรียนมากที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนทั้งในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต รวม 8 แห่ง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนส่วนมากเคยไปศึกษาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์นอกสถานที่เพียงปีละครั้งหรือไม่เคยไปเลย ในการที่โรงเรียนจัดพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่นั้น นักเรียนส่วนใหญ่มักไปร่วมด้วยทุกครั้ง สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานอกสถานที่ส่วนมากใช้เวลาไปกลับในวันเดียวกัน ทุกโรงเรียนที่ทำการวิจัยได้ทำการประเมินผลภายหลังการไปศึกษานอกสถานที่โดยการให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง

⁵อารีรัตน์ ศุภเมธี, "การศึกษาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505) (อัครสำเนาะ.)

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า ในการที่จะพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่นั้น แต่ละครั้งจะต้องให้นักเรียนได้ทราบถึงความมุ่งหมายอย่างชัดเจนโดยการจัดให้มีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปก่อน การกำหนดระยะเวลาในการไปศึกษานอกสถานที่ควรจัดให้เหมาะสม ไม่ควรจัดให้น้อยเกินไปจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ควรมีเวลาให้นักเรียนได้ศึกษาอย่างทั่วถึง สำหรับพาหนะโดยสารสำหรับนักเรียนนั้น ถ้าทำได้ควรวางศึกษาธิการควรมีบริการรถเช่าในราคาถูก หรือจัดตั้งสมาคมท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาขึ้นอย่างในต่างประเทศ เช่น อังกฤษ มีสมาคมเรียกว่า "The School Journey Association" แต่ถาทางโรงเรียนสามารถจัดหารถของโรงเรียนเองก็จะทำให้ทุนค่าใช้จ่ายน้อยลงและมีความสะดวกยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2515 วิทยุทัศน์พิทยคุปต์⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อจะสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขอบเขตและลักษณะการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนมาประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร รวม 10 แห่ง ตัวอย่างประชากรคือ ครู 28 คน นักเรียน 277 คน โดยนำผลที่ได้จากครุมาวิเคราะห์เป็นอัตราร้อยละ และจัดเสนอผลในรูปของตารางสำหรับข้อมูลจากนักเรียนใช้การทดสอบค่าซี (z-test) เพื่อเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูทุกคน

⁶วิทยุทัศน์พิทยคุปต์, "การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) (อัครสำเนา.)

ได้ใช้แหล่งความรู้ในชุมชนบางแห่งเพื่อประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ส่วนแหล่งความรู้ที่ใช้น้อยที่สุดคือ วิทยากรและโทรทัศน์ ครูส่วนใหญ่นิยมวิธีการให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม โดยแนะนำให้ไปฟังปาฐกถา หรืออภิปราย รวมทั้งการแนะ หรือพานักเรียนไปร่วมในกิจกรรมของชุมชน การจัดทัศนศึกษาเป็นวิธีการที่ครูบางคนใ้ช้บ่อย แต่ไม่มากนัก และวิธีการที่ครูใ้ช้บ่อยที่สุดในการนำเอาแหล่งความรู้ในชุมชนมาสู่โรงเรียนคือ การแนะให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครองและการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง ในด้านที่เกี่ยวกับการจัดทัศนศึกษา อุปสรรคที่ทำให้ครูไม่ค่อยจัดกิจกรรมก็คือ ความปลอดภัยของนักเรียนในเส้นทางเดินทาง สำหรับการเชิญวิทยากรมาบรรยายนั้น ครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่ค่อยได้เชิญมาบรรยาย เพราะไม่มีค่าใช้จ่ายและชั่วโมงพิเศษเพื่อกิจกรรมนี้โดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามก็ครูทุกคนมีความเห็นว่า แหล่งความรู้ในชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่มากนัก และครูยังเห็นว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนภายใต้การนำของครูมาก แต่มีครูเพียงจำนวนน้อยที่รู้สึกว่าคุณเองมีความรู้ความเข้าใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงพอ สำหรับการเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนเรียนได้ดีขึ้นและมีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อครูได้นำเอาแหล่งความรู้ในชุมชนมาช่วยในการสอน

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า ครูควรตระหนักในความจริงที่ว่าแหล่งความรู้ในชุมชนนั้นเป็นเพียงอุปกรณ์การสอน และแต่ละชุมชนย่อมมีแหล่งความรู้ต่าง ๆ กันไป การที่มีแหล่งความรู้ในชุมชนแต่ไม่ได้นำมาใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด ครูจึงควรที่จะสำรวจแหล่งความรู้ในชุมชนของตนและศึกษาวิธีการใช้ให้เข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการนำเอามาใช้อย่างจริงจัง

ในปีเดียวกันนี้เอง พรเพ็ญ ชีระกุล⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนวิชาประวัติ-

⁷พรเพ็ญ ชีระกุล, "การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนราษฎร์ในเขตนครหลวง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) (อัครสำเนา.)

ศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนราษฎร์ในเขตนครหลวง" สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาถึงวิธีการสอน การใช้อุปกรณ์ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม บรรยากาศอันมีผลต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังสำรวจความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการ วัตถุประสงค์และวิธีวัดผลอีกด้วย

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนราษฎร์ 3 แห่ง จากนักเรียน 150 คน ที่ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2515 และครู 18 คน จากโรงเรียนเดียวกันและเพิ่มอีก 2 โรงเรียน ซึ่งกำลังทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ใน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ แผนกวิทยาศาสตร์ในปีการศึกษาเดียวกัน

ผลการวิจัย ในด้านที่เกี่ยวกับครู ปรากฏว่าสาเหตุที่ทำให้ครูชอบสอนประวัติศาสตร์ เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นอย่างกว้างขวาง ส่วนสาเหตุ ที่ครูไม่ชอบสอนวิชานี้ เพราะอุปกรณ์การสอนหายากและตำมก็ใช้ลำบาก สำหรับเรื่อง วิธีการสอนนั้น ครูส่วนใหญ่ใช้การอธิบายแบบบรรยายสลับกับการให้นักเรียนจด ส่วน อุปกรณ์การสอนนั้น ครูส่วนใหญ่มักจะใช้แผนที่ แต่อย่างไรก็ตามปรากฏว่าอุปกรณ์การ สอนมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ในเรื่องการวัดผล ครูส่วนใหญ่มีความ เห็นว่าการวัดผลนั้น เพื่อนำมาปรับปรุงการสอน และส่วนใหญ่มักจะวัดผลการเรียนการ สอนประจำภาคและสอบไล่ปลายปี สำหรับการวิจัยในด้านที่เกี่ยวกับนักเรียนปรากฏว่า นักเรียนให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์น้อยมาก ในเรื่องวิธี การสอน นักเรียนต้องการให้ครูอธิบายอย่างกว้างขวางและสอดแทรกความคิดเห็นของ ครูไว้ด้วย ในด้านอุปกรณ์การสอนนักเรียนให้ความเห็นว่า ครูไม่ชอบใช้อุปกรณ์การสอน เลย หากใช้ก็มักจะเป็นการใช้แผนที่เป็นส่วนใหญ่ ในเรื่องกิจกรรมการสอน นักเรียน ต้องการให้มีชุมนุมสังคมศึกษา และจัดทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทเรียนประวัติศาสตร์ที่กำลัง ศึกษาอยู่ ในด้านที่เกี่ยวกับแบบเรียน นักเรียนต้องการให้มีแบบเรียนอีกหลาย ๆ เล่ม

นอกจากเล่มที่ใช้อยู่เป็นประจำ ในด้านกรวัดผล นักเรียนต้องการให้มีการวัดผล
นาน ๆ ครั้ง และต้องการให้ครูใช้ข้อสอบที่เป็นแบบทั้งปรนัยและอัตนัย นอกจากนั้นนักเรียน
ส่วนใหญ่ยังแสดงความเห็นควรวาดควรปรับปรุงทั้งตัวผู้เรียนเอง และครูผู้สอน เพื่อให้วิชานี้
น่าสนใจยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าการที่ครูไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพราะอุปสรรคการสอน
หายากและถามก็ใช้ลำบาก ฉะนั้น ควรที่ทางโรงเรียนจะสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดให้
มีอุปกรณ์อย่างเพียงพอ โดยที่ครูควรพิจารณาควรวาดควรเป็นอุปกรณ์ชนิดใด และวิธีการใช้
อุปกรณ์ควรเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับนักเรียน ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูควรจัด
บางเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน นอกจากนั้นครูควรปรับปรุงวิธีการสอนของตน
อีกด้วย และในประการสุดท้าย ผู้วิจัยเสนอแนะว่าห้องสมุดโรงเรียนควรเปิดบริการให้นัก-
เรียนอย่างสะดวกเพื่อนักเรียนจะได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งนับ
ว่าเป็นการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อแนวทางการวิจัยครั้งนี้ คือ

ในปี ค.ศ. 1961 เฟรด อาร์โนลด์ จอห์นสัน⁸ (Fred Arnold Johnson)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Depth Versus Breadth in Teaching American History
to High School Students" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจะวิเคราะห์ว่าการสอนวิชา
ประวัติศาสตร์อเมริกันแบบสอนโดยการอธิบายเนื้อหาวิชาที่ละเอียดลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง กับการ
สอนแบบอธิบายเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวอย่างกว้าง ๆ นั้น การสอนในสองลักษณะนี้แบบใด
จะมีความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมากกว่า และผลการเรียนรูแบบใดจะมั่นคงและนักเรียนจะจดจำ
ได้นานกว่ากัน ตลอดจนต้องการศึกษาเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ผลและประโยชน์อันพึงจะได้รับ

⁸ Fred Arnold Johnson, "Depth Versus Breadth in Teaching
History to High School Students," Dissertation Abstracts Interna-
tional (Xerox), United States: Cushing-Molloy, Inc., Ann-Arbor,
Michigan, Vol. XXII (February, 1962), pp. 2718-2719 A.

จากการสอนทั้งสองแบบ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองกับตัวอย่างประชากรคือนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา เกรด 11 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยผู้วิจัยกำหนดนัก-
เรียนที่จะทำการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ใช้การสอนแบบอธิบายเนื้อหาวิชา
ที่ละเอียดลึกซึ้งเฉพาะเรื่องกับกลุ่มภายใต้การควบคุม ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นกลุ่มเล็กอีก 2 กลุ่ม
โดยกลุ่มย่อยทั้งสองกลุ่มนี้จะใช้การสอนแบบอธิบายเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวอย่างกว้าง ๆ
ผู้วิจัยได้กำหนดตัวคงที่ในการทดลองครั้งนี้คือ ครูผู้สอนและระยะเวลา

ภายหลังจากการทดลองการสอนทั้งสองแบบแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบ The
Crary American History Test และ The California Test in Social and
Related Sciences Advanced เพื่อวัดความสัมพันธ์ ข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัยครั้ง
นี้คือ การสอนทั้งสองแบบคือ แบบอธิบายเนื้อหาวิชาที่ละเอียดลึกซึ้งเฉพาะเรื่องกับการสอน
แบบอธิบายเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวอย่างกว้าง ๆ นั้น ไม่ปรากฏความแตกต่างในด้านความ
สัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นในระยะสั้นภายหลังการทดลองหรือในระยะยาวภายหลังการทดลอง
โดยการใช่แบบทดสอบดังกล่าววัดผลแล้ว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อสังเกตว่าอาจจะเป็นไปได้ใน
ข้อที่ว่า แบบทดสอบ The Crary American History Test และ The California
Test in Social and Related Sciences Advanced นั้นมุ่งที่จะวัดความจำในด้าน
ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชามากกว่าการวัดผลในด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัยครั้งนี้ว่า นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของอเมริกันนั้นสามารถที่จะใช้วิธีการสอนทั้งสองแบบดังกล่าวได้โดย
ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในการสะสมความรู้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อเมริกัน
เลย

ในปี ค.ศ. 1961 เซนกัน ไบรอน จี. แมซเซียลาส⁹ (Byron G. Massialas)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Description And Analysis of A Method of Teaching

⁹Byron G. Massialas, "Description And Analysis of A Method
of Teaching A High School Course in World History," Dissertation
Abstracts International (Xerox), United States: Cushing-Molloy, Inc.,
Ann-Arbor, Michigan Vol. XXII (November, 1961), p. 1530 A.

"A High School Course in World History" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึงวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์โลกในระดับชั้นมัธยมศึกษาและวิเคราะห์ถึงผลของการสอนในวิธีต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีสอนเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 วิธีคือ วิธีสอนแบบที่ 1 เป็นวิธีการเรียนการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ที่อาศัยวิถีทางแห่งปัญหา โดยนักเรียนจะเป็นผู้ตั้งปัญหา ตั้งสมมุติฐาน การแก้ปัญหา รวมทั้งสามารถสรุปเหตุผลและอธิบายปัญหาต่าง ๆ ได้ ส่วนวิธีสอนแบบที่ 2 นั้น เป็นการสอนแบบบรรยายเนื้อหาวิชาตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยอินเดียนา ระหว่างภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา ค.ศ. 1960-1961 โดยกำหนดนักเรียน 4 ห้องซึ่งกำลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์โลก จำนวน 114 คน ผู้วิจัยแบ่งนักเรียน 4 ห้องนี้ออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกจะใช้วิธีสอนแบบที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จะใช้วิธีสอนแบบที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์และการวัดผลในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 วิธีการคือ วิธีการแรกเป็นการวัดความแตกต่างของนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยการใช้ข้อทดสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ 2 ชุดคือ ชุดที่ 1 เป็นข้อทดสอบ Cooperative World History ซึ่งใช้วัดความรู้ในเนื้อหาวิชา และชุดที่ 2 เป็นข้อทดสอบ STEP Social Studies Test ซึ่งใช้วัดความสามารถเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ส่วนวิธีการที่สองคือ การวิเคราะห์และจัดผลจากระเบียบสะสมทางพฤติกรรมของนักเรียนและการบันทึกเหตุการณ์ประจำวันของนักเรียนโดยผู้วิจัยเอง รวมทั้งแถบบันทึกเสียงระหว่างการเรียนรู้ในชั้นที่มีชั่วโมงการอภิปรายและถกเถียงปัญหา

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการพิจารณาคะแนนความสัมฤทธิ์ผลในวิชานี้ไว้ว่า นักเรียนกลุ่มแรกที่ใช้วิธีการสอนแบบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบการเรียนการสอนโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้น สามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใด ๆ เท่ากับนักเรียนกลุ่มที่ 2 ในทำนองเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ 2 ซึ่งใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเนื้อหาวิชาตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียดนั้นก็ยังสามารถในการทำข้อทดสอบ STEP Social Studies Test ได้เท่ากันกับนักเรียนกลุ่มแรกเช่นกัน นอกจากนี้จากการสังเกตของผู้วิจัยยังพบอีกว่านักเรียนกลุ่มแรกมีความสามารถในการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มแรกนี้เห็นได้ชัดว่า เป็นความสามารถที่อาศัยความรู้ และเหตุผลของตนเอง โดยไม่ขึ้นต่อผู้อื่น อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะและทัศนคติให้สัมพันธ์ กับความคิดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สรุปต่อไปอีกว่า จากการศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมการอภิปรายเกี่ยวกับ เหตุการณ์ปัจจุบันในชั้นเรียนนั้น ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการอภิปรายและ ถกเถียงปัญหา โดยมีความคิดอ่านอย่างมีเหตุผลมากกว่านักเรียน ซึ่งได้รับการสอนแบบบรรยายเนื้อหาวิชาตามข้อเท็จจริงอย่างละเอียด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย